NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok IV. Kraków, niedziela 17 kwietnia 1921. Nr. 99.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać **wprost** do Administracyi.
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 8 Mk

Prenumerata: w Krakowie i na prowincyi mies. 190·—, kwart. 550·— M
w Krakowie z odnoszeniem do domu . . . 210·—, „ 620·— „
Na prowincyi: z przesyłką pocztową 225·—, „ 650·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową . . . 275·—, „ 800·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 5·— Mk., wiersz nonparel 1-szpalt. Mk 15. Nadesłane Mk 40·—. Wiersz nonparelowy 1 szp w tekście Mk 55·—. Wiersz nonp. 1 szpalt. na I. stronie 65 Mk. Zawiadomienia ślubne i gratulacye 150 Mk.

Plan dalszych sankcyi przeciw Niemcom.

Paryż. PAT. Pod przewodnictwem prezydenta Milleranda odbyła się w pałacu Elizejskim konferencya, w której wzięli udział: Prezydent ministrów Briand, minister Barthou, Doummer i Loucher, marszałkowie Foch i Petaine, jakoteż generał Weygand. Na konferencyi, jak donosi „Echo de Paris", omawiano wojskowy plan okupacyi obszaru Ruhr, może także i blokadę Hamburga siłami zbrojnemi przy pomocy sojuszników, jakoteż zastanawiano się nad gospodarczemi zarządzeniami przymusowemi, ażeby zmusić Niemcy do zapłacenia Francyi odszkodowania. Wreszcie omawiano konferencyę sojuszników przy współudziale Lloyda George'a, która ma się odbyć z początku maja w Paryżu.

Niema umowy franc.-ang. w sprawie dalszych sankcyj.

Londyn. PAT. (Reuter). Odpowiadając na rozmaite interpelacye oświadczył przedstawiciel rządu w Izbie gmin, że z Francyą nie zawarto żadnej umowy w sprawie zarządzeń przymusowych, jakie miałyby być zastosowane, jeżeliby Niemcy w dniu 1 maja nie wypełniły swoich zobowiązań z dziedziny odszkodowań.

Sprawa wyspy Yap stanowi przedmiot przyjaznych rokowań między Stanami Zjednoczonymi a sojusznikami.

Ameryka nie uzna pewnych klauzul traktatu wersalskiego.

Paryż. PAT. Stephano Laucene telegrafuje do „Matina" z Nowego Jorku: Rezolucya Knoxa będzie miała tylko znaczenie wytycznej, a rzeczą władz amerykańskich będzie następnie wypracowanie właściwego traktatu pokojowego z Niemcami. Rząd amerykański wyłączy z tego traktatu te postanowienia traktatu wersalskiego, których nie zamierza uznać. Są to mianowicie klauzule o międzynarodowem Biurze Pracy, klauzule dotyczące Szantungu, wszystkie postanowienia o wytyczeniu granic w środkowej Europie, klauzule dotyczące Gdańska i obszaru Saary, ponieważ wszystkie te klauzule złączone są z działalnością Ligi narodów, której sobie Ameryka żadną miarą nie życzy.

Odrębny pokój niemiecko-amerykański.

E. Wiedeń. (Telefonem). Z Waszyngtonu donoszą: Senator Johnson zgłosił w senacie rezolucyę, wzywającą do zawarcia odrębnego pokoju z Niemcami i do podjęcia z nimi przed 1 maja stosunków dyplomatycznych.

Ustępstwa na rzecz Ameryki w sprawach mandatowych — warunkiem współpracy z koalicyą.

Paryż. PAT. (W. B. K.) „Chicago Tribune" donosi z Waszyngtonu: W kołach rządowych uważają jako warunek ratyfikacyi pewnych części traktatu wersalskiego uznanie punktu widzenia Ameryki w sprawie mandatowej przez rządy koalicyjne. Jeżeli sojusznicy okażą się skłonni do uznania żądań amerykańskich, natenczas Stany Zjednoczone mogłyby przyłączyć się do wezwania do Niemiec, ażeby dotrzymały swoich zobowiązań odszkodowania, a dalej Stany Zjednoczone byłyby skłonne pomódz Europie w gospodarczej odbudowie.

Paryż. PAT. Havas ogłasza tekst odpowiedzi przesłanej przez Brianda Hugesowi i Vallace w sprawie mandatu nad wyspą Yap. Odpowiedź jest zgodna z zawiadomieniem już opublikowanem. Oświadcza ona, że na memorandum amerykańskie zostanie daną odpowiedź po najbliższem zebraniu Rady najwyższej państw sprzymierzonych i dodaje, że przedstawiciele Francyi zajmą się zbadaniem wzmiankowanego memorandum z gorącem pragnieniem przyśpieszenia rozwiązania, któreby zadowoliło Stany Zjednoczone.

Orędzie Hardinga.

Kraków, 16 kwietnia.

(g) Harding dotrzymał słowa, danego swoim wyborcom. W orędziu, ogłoszonem w dniu objęcia przezeń rządów w Białym Domu w Waszyngtonie, a jeszcze wyraźniej w expose odczytanem przy otwarciu Kongresu, nowy Prezydent Stanów Zjedn. przekreślił prawie w zupełności program idealistycznej polityki swego poprzednika, a jasno i dobitnie dał wyraz nowym prądom, zwycięskim w chwili obecnej za Oceanem.

Lidze narodów zadał Harding cios śmiertelny, cios ostateczny. Nie omyliły się dzienniki amerykańskie, zapowiadając na kilka dni przed otwarciem Kongresu, że orędzie Hardinga stanowić będzie „requiem" dla tworu Wilsona. W tym punkcie polityka Stanów Zjednoczonych po ostatniem orędziu nowego władcy nie pozostawia już żadnych wątpliwości. „Musimy — mówił Harding — szczerze oświadczyć wobec całego świata, a w szczególności naszym Sprzymierzeńcom z czasu wojny, że statut Ligi narodów nie może nigdy uzyskać naszej aprobaty. Jest całkiem jasne, że najwyższy cel Ligi narodów został przez to wypaczony, iż Ligę narodów połączono z traktatem pokojowym, przez co też stała się ona zarządzeniem przymusowem w rękach zwycięzców po wojnie". I bez osłonek wywodził dalej pan Białego Domu: „Zasadnicze cele, jakie sobie każda taka Liga obiera, nie mogą zostać osiągnięte, jak długo Liga ta jest organem jakiegoś specyalnego układu albo służy specyalnym celom jakiegokolwiek narodu lub grupy narodów".

Harding zarzuca więc — nie bez racyi — dzisiejszej Lidze narodów jednostronność i zarzut ten formułuje wcale ostro. A konsekwencye, jakie z tego stanu rzeczy Unia amerykańska wyciąga, nie są już wcale niespodzianką, aczkolwiek nie rozumieją się same przez się. Z takiego samego stanowiska wychodząc, można było przyłączyć się do Ligi i w jej własnem łonie dążyć do naprawy wzgl. rozbudowy tego organizmu i nie dopuścić do hegemonii tej lub owej grupy mocarstw. Można też było postawić za warunek przystąpienia do Ligi zmianę pewnych artykułów statutu a wiadomo, że w tym kierunku obracała się początkowa dyskusya w senacie amerykańskim, a ostatnio nawet Viviani starał się imieniem Francyi poczynić w tej mierze Stanom jak najdalej idące koncesye. Harding wszystkie te rachuby całkowicie przekreślił. Rzucił całe dzieło Wilsona do rupieci i oświadczył, że dla Ameryki Liga nie istnieje. „Oczywiście, to nasze odmowne stanowisko nie oznacza żadną miarą, jakobyśmy poniechali naszych usiłowań w sprawie związku (association), któryby popierał pokój, związku, do którego moglibyśmy się ochoczo przyłączyć". Tak zapewnił uroczyście Harding, ale nic to, jak tylko muzyka przyszłości...

A Viviani, jak i niemniej dr. Simons, oczekiwali od Hardinga słów pociechy i otuchy dla teraźniejszych trosk i kłopotów swych państw. Po obu brzegach Renu oczekiwano z napięciem [illegible] kwietnia. Każde mocarstwo czyniło

wcale znaczne wysiłki, aby Prezydent Unii ważkiem swojem słowem na jego właśnie stronę przechylił szalę rozstrzygających się w dniach tych losów Europy. Harding zawiódł nadzieje o b u stron i tak pozostał wierny swojej zasadzie nie mieszania się w sprawy europejskie. Należy jednak stwierdzić. że dla Niemców orędzie Hardinga wypadło niekorzystniej niż dla Francyi. Vivianiemu nie udało się wprawdzie nakłonić Hardinga, aby wyraźnie uznał słuszność konkretnych żądań reparacyjnych Francyi i ażeby odroczył zawarcie odrębnego pokoju z Niemcami. Harding wyraźnie zapowiada „przywrócenie stanu pokojowego pomiędzy Ameryką a państwa mi centralnemi, lecz natychmiast dodaje, prze chylając tem w rzeczywistości szalę na stronę Francyi — że „oświadczenie Kongresu na rzecz pokoju osobnego nie powinno utrudnić wypłacenia uzasadnionych odszkodowań, jak również utrudnić akcyi odbudowy zniszczonych obszarów".

Czytając dokładnie orędzie Hardinga, nie można oprzeć się wrażeniu, że starał się on, w granicach swego zasadniczego stanowiska, nie osłabiać w Europie jakiemkolwiek słowem pozycyi swoich dawnych sprzymierzeńców. Mówiąc o konieczności zawarcia odrębnego pokoju z Niemcami, zastrzega się nawet wyraźnie przeciw temu, aby posądzano St. Zjednoczone o „dezercyę od tych, z którymi ponosiliśmy podczas wojny wspólne ofiary". A w innem znów miejscu zaznacza, że „nie możemy przyłączyć się do żadnej umowy, któraby nie uwzględniała naszych związków, zawartych podczas wojny".

A jednak — nad wszystkiemi temi zapewnieniami i mniej lub więcej poważnymi frazesami góruje jedna myśl i jeden cel: egoizm. Polityka nowego Prezydenta jest, jak to już kilkakrotnie na tem miejscu zaznaczaliśmy, polityką czystego interesu. Odrzua ona z dawnych umów i traktatów wszystko to, co narazić może Amerykę na pewne ryzyko, co nie zapewnia jej bezpośrednich korzyści. Ale mimo np. odrzucenia traktatu wersalskiego, reklamuje dla siebie Ameryka bardzo stanowczo i energicznie wszystkie te zdobycze wojenne, które wydają jej się ponętnemi... A rezolucya Knoxa mówiąc o ewentualnem przyszłem zagrożeniu cywilizacyi europejskiej jako o warunku ewentualnego ponownego sprzymierzenia się z państwami europejskiemi, daje wyraźnie do zrozumienia, że osądzenie tego, kiedy i czy wogóle zachodzi casus foederis zależeć będzie wyłącznie od uznania samych Stanów.

Bussinesem bez ryzyka nazwaliśmy tę nową politykę Stanów jeszcze wówczas, gdy zasysowywać się zaczęły tylko ogólne jej kontury. Dziś, po jej dość wyraźnem już skrystalizowaniu, nie znajdujemy lepszych słów dla jej określenia.

Ale — polityka ta jest faktem i daremnem byłoby nad nim ubolewać. Europejscy mężowie stanu muszą go zarejestrować i odtąd liczyć się z nim, jako ze stałym na długi przeciąg lat czynnikiem w polityce międzynarodowej.

Blizki wybuch powstania na Ukrainie.

M. Warszawa. (Telefonem). „Rzeczpospolita" donosi ze Lwowa, że za Zbruczem przygotowuje się akcya powstańcza przeciw bolszewikom. Termin wybuchu wyznaczony jest na 25 b. m., jednak ze względów lokalnych tu i ówdzie działalność rozpocznie się wcześniej. Centrami ruchu powstańczego są Winnica i Łatyczów. Siły powstańcze mają wzmocnić zbiegowie z koncentracyjnych obozów w Polsce. Na razie panuje na Ukrainie spokój. Podobne informacye przynosi też lwowski „Wpe red".

Niewątpliwie w związku z zapowiedzią ruchawki są zarządzenia władz bolszewickich co do przesunięć oddziałów wojskowych. Na poszczególnych punktach granicznych w pasie 12 do 25 km za Zbruczem widoczne są ruchy rezerw rosyjskich.

W obawie przed pogromami.

Lwów. „Kuryer Lwowski" donosi z Kamieńca Podolskiego: „Znów odpływają z różnych miast Ukrainy fale uchodźców Żydów. Uciekają i opowiadają, że obecnie powstania spokojne ucichły na Ukrainie, ludność wiejska rozpoczęła polowe wiosenne roboty i oczekuje hasła do powstania, które ma być powszechnem.

Emigrują Żydzi z obawy przed pogromami, które rozpocząć się mają wkrótce. Powiadają uchodźcy, że sowiety w Rosyi jeszcze miesiąc— dwa potrwają, a tworzeniu nowej władzy w Rosyi towarzyszą pogromy żydowskie".

Bolszewicy szykanują nawet organizacye filantropijne.

Lwów. (Tel. wł.). Napływają tu wiadomości o prześladowaniach Żydów przez władze sowieckie. Bolszewicy w Kamieńcu rozwiązali komitet pomocy ofiarom pogromu, skonfiskowali cały majątek komitetu i oskarżyli wszystkich jego członków o przeciwrewolucyjną dzia łalność. Część członków zaaresztowano, reszta unikając terroru, uciekła z kraju. Skądinąd donoszą o rozstrzeliwaniu Żydów przez kamieniecką „czekę".

Sytuacya strejkowa w Anglii.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Londynu donoszą: Ministeryum komunikacyi wezwało wszyst kich posiadaczy koni i innych środków transportowych do oddania ich do dyspozycyi rządu. Zjednoczenie maszynistów w elektrowniach uchwaliło do strejku nie przystąpić. Koleje miejskie kursują jak zwykle. W kopalnach sytuacya bardzo poważna. Czterdzieści kopalń, zatrudniających 16 tysięcy robotników jest zupełnie zalanych wodą. Nie wiadomo, ile z nich da się uratować. Rząd oświadcza, iż posiada dość zapasów żywności i węgla, aby prze trzymać strejk.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Londynu donoszą: Wspólna konferencya Trade Unionów i wydziału wykonawczego Labour Party przyjęła uchwałę, stwierdzającą, iż uważa żądania robotnicze za słuszne. Uchwała potępia stanowisko rządu, a w szczególności wojskowe przy gotowania. Związki zawodowe czynią przygotowania do strejku generalnego. „Times" pisze, iż jedynie od właścicieli kopalń zależy wyj ście z krytycznej sytuacyi. Właściciele zwołali dziś nową konferencyę z robotnikami.

Londyn. PAT. (Havas). Jest jeszcze nadzieja że zapowiedziany na dziś wieczór strejk kolejowy nie dojdzie do skutku. Władze przedsięwzięły jednak na wszelki wypadek zarządzenia celem zapewnienia aprowizacyi ludności. W rokowaniach z górnikami właściciele kopalń poczynili dalsze ustępstwo, proponując podwyższenie zarobków do maksimum, na jakie pozwala obecnie sytuacya przemysłu górniczego.

Francya wprowadza 50 proc. podatek od importu z Niemiec.

Paryż. PAT. (Haval). Izba deputowanych przyjęła 383 głosami przeciwko 79 projekt usta wy upoważniającej rząd do nałożenia 50% taksy na towary niemieckie, sprowadzane do Francyi.

Niemcy przygotowują nowe propozycye.

Berlin. PAT. Przez cały dzień wczorajszy trwały narady rządu w sprawie nowych propozycyi niemieckich co do odszkodowań. Nowe propozycye niemieckie mają być gotowe z końcem przyszłego tygodnia.

Nieprzyłączenie Austryi do Niemiec warunkiem uzyskania pomocy finansowej.

L. Wiedeń. (Telefonem). Francuski poseł w Wiedniu, Lefevre-Pontalis, z polecenia swojego rządu złożył dziś kanclerzowi państwa, Mayerowi, następujące oświadczenie: O ileby rząd austryacki nie był w możności udaremnić obecnych machinacyj, zmierzających do przyłączenia do państwa niemieckiego, rząd francuski wstrzymałby swą akcyę ratunkową dla Austryi, a komisya reparacyjna zostałaby wraz ze wszystkiemi swemi kompetencyami w całości przywróconą.

Przedstawiciele Anglii i Włoch przyłączyli się do tego oświadczenia przedstawiciela francuskiego.

Usunięcie się Francyi od akcyi ratunkowej dla Austryi oznaczałoby koniec tej akcyi i upadek wszystkich projektów z tą akcyą związanych.

* * *

Wiedeń. PAT. Na dzisiejszem posiedzeniu parlamentu wszechniemcy wystosowali do kanclerza państwa nagłe zapytanie w sprawie kroku posła francuskiego przeciw machinacyom zmierzającym do przyłączenia do Niemiec i zagrożenia wstrzymaniem akcyi ratunkowej. Wszechniemcy zapytują kanclerza, czy skłonny jest zwrócić uwagę państw, że plebiscyt przewidziany jest traktatem, a więc nie jest naruszeniem tego traktatu, a dalej czy zwróci uwagę rządów, że nie może być mowy o machinacyach, ponieważ oficyalne koła niemieckie i rząd niemiecki dalekie są od ruchu, który powstał z powodu zagrożenia żywotnych interesów ludności.

Insbruk. PAT. Dziś odbyła się tutaj wielka demonstracya przeciw interwencyi ententy.

Lord Courzon o pomocy dla Austryi.

M. Warszawa. (Telefonem). Z Londynu donoszą: Odpowiadając na interpelacyę omówił lord Courzon na ostatniem posiedzeniu Izby lordów położenie gospodarcze Austryi, przyczem stwierdził, że w ostatnim roku ujawniły się tylko drobne postępy w położeniu gospodarczem Austryi. Zamiast wytężyć wszystkie siły, aby uporządkować swe finanse, Austrya liczyła tylko na materyalną pomoc sprzymierzonych. Położenie Austryi spowodowały także w pewnej części państwa sukcesyjne, które pragną ujarzmić gospodarczo Austryę. Gospodarcza odbudowa tej części Europy jest niemożliwa bez współpracy Austryi z państwami sukcesyjnemi. Temu celowi będzie służyła konferencya w Porto Rose, w której weźmie udział Wielka Brytania, Francya i Włochy. Konferencya ta zajmie się sprawami transportowemi, cłowemi i handlowemi. Właściwy program prac konferencyi będzie zaproponowany przez rząd włoski. Konferencya ta zbierze się z początkiem maja.

O wciągnięcie Ameryki do akcyi ratunk. na rzecz Austryi.

Paryż. PAT. (Havas). „Echo de Paris" donosi, że rząd włoski wysłał notę do rządów koalicyjnych, w której zwraca uwagę, że obecna akcya ratunkowa dla Austryi oparta jest o Ligę narodów. Ze względu na to, że Ameryka nie uznaje Ligi narodów, z drugiej zaś strony odgrywa przewodnią rolę w świecie finansowym, byłoby lepiej dla akcyi ratunkowej austryackiej stworzyć instytucyę, któraby była zupełnie niezależną.

Sejm austr. odrzucił projekt ustawy antyhabsburskiej

L. Wiedeń. (Telefonem). Parlament obradował dziś nad wnioskiem socyalistów, żądającym dołączenia postanowień karnych do ustawy o wygnaniu Habsburgów. Grożące w razie uchwalenia tego wniosku przesilenie wewnętrzne nie wybuchło, gdyż wniosek zyskał tylko 84 głosów przeciw 85. Za wnioskiem głosowali prócz socyalistów tylko wszechniemcy, przeciw chrześcijańsko-społeczni i partya chłopska.

—o-o—

Nieudały zamach na min. Churchilla w Egipcie.

Rzym. (Tel. wł.). „Secolo" donosi z Kairu: Na pociąg, w którym jechał Winston Churchill, próbowano dokonać zamachu. Zawczasu to jednak spostrzeżono i pociąg zatrzymano. Churchill udał się w automobilu do Kairu. (Jak już donieśliśmy, przybył min. Churchill dnia 11 b. m. do Londynu. — Red. „N. D.")

Ratyfikacya traktatu ryskiego przez Sejm.

Warszawa. PAT. Posiedzenie sejmu 224. Interpelacye wniósł między innymi poseł Seib w sprawie konfiskaty „Przyjaciela ludu", pos. Thon w sprawie gwałcenia wolności sumienia ludności żydowskiej i w sprawie nieodpowiadania na interpelacye posłów żydowskich.

Przystąpiono do dalszych obrad w sprawie

ratyfikacyi pokoju.

Przemawiali posłowie Dębski (P. S. L.) Czerniewski (Ch.-D.), Waśkiewicz (N. P. R.), Starowieyski (Kl. Pracy konst.), poczem w głosowaniu przyjęto ustawę o ratyfikacyi en blok jednogłośnie w drugiem i trzeciem czytaniu.

Marszałek: Przy tem dziele, które zakończyliśmy obecnie, a które stanowi przełom w naszej historyi, musimy też podziękować tym, którzy swoją pracą doprowadzili dzieło to do skutku, to jest koledze naszemu posłowi Dąbskiemu i jego towarzyszom.

Po przerwie przyjęto ustawę o powołaniu do życia państwowej rady kolejowej wraz ze statutem tej rady.

Przyjęto również ustawę o powoływaniu felczerów do służby wojskowej.

Przystąpiono do dyskusyi nad sprawą

rewizyi rozporządzenia ministerstwa aprowizacyi o ograniczeniu spożycia.

Pos. Starkiewicz: Powyższe rozporządzenie ministra aprow. jest niewykonalne i zostało uznane przez komisyę administracyjną za szkodliwe. Zawiera ono wiele artykułów sprzecznych z sobą, a pozatem nakazuje ono wiele rzeczy, które w innych państwach są właśnie zabronione, jak np. nakaz wyrobu sera z mleka odtłuszczonego. Komisya wzywa rząd, aby poddał rozporządzenie ministra aprowizacyi rewizyi.

Minister aprowizacyi Grodziecki: Rozporządzenie to miało swój cel. Sfery zagraniczne zwróciły nam uwagę, że aczkolwiek wobec świata skarżymy się na brak produktów, konsumcya w lokalach publicznych w Polsce jest nadmierna i większa niż zagranicą. Dotyczy to zwłaszcza mięsa i mleka. Przeżywamy obecnie kryzys mięsny. Nadmierna konsumcya mięsa grozi zmniejszeniem się ilości inwentarza. Rozporządzenie to było przemyślane(!) i uzgodnione ze zdaniem zainteresowanych i fachowców. Nie mniej jednak do rozporządzenia zakradły się pewne niepotrzebne szczegóły, które też zostaną usunięte.

Pos. ks. Starkiewicz nie zgadza się z wywodami ministra twierdząc, że w sprawie ograniczenia spożycia miarodajnemi musi być nie życzenie zagranicy, lecz zainteresowanych obywateli polskich. Tym fachowcem, na którego powołać się należało, jest głodujący inteligent i robotnik polski.

Wniosek o rewizyę rozporządzenia ministra aprowizacyi przyjęto jednogłośnie.

Po odroczeniu dyskusyi nad uzupełnieniem ustawy w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa państwu i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny, uchwalono wniosek większości komisyi dla spraw zagranicznych

w sprawie wileńskiej.

Wniosek ten podaliśmy w swoim czasie po uchwaleniu go przez komisyę. W dyskusyi zabierali m. i. głos: pos. Grünbaum i Hirszhorn, polemizując z pos. Lutosławskim.

Następne posiedzenie sejmu odbędzie się dnia 10 maja.

Odezwa premiera Witosa do żołnierzy.

Warszawa. PAT. Prezydent ministrów przesłał w dniu dzisiejszym na ręce pana ministra spraw wojskowych odezwę do żołnierzy z okazyi ratyfikacyi traktatu.

Amnestya.

Warszawa. PAT. Komisya prawnicza zebrała się pod przewodnictwem posła Marka celem załatwienia projektu ustawy amnestyjnej. Ze względu na nieobecność posłów z prawicy, uchwała nie mogła zapaść, natomiast przewodniczący komisyi, pos. Marek, omówił z wiceministrem spraw wewnętrznych Kuczyńskim i wiceministrem sprawiedliwości Morawskim zasady, na których ostateczny projekt amnestyi ma być wypracowany. Internowani mają być wypuszczeni na wolność, albowiem stan wyjątkowy kończy się w dniu 2 maja. W każdym razie rząd w odpowiedniem tempie będzie uchylał stałe nakazy internowania i wypuszczał odnośne osoby. W sprawie amnestyi kar administracyjnych zgodzono się, aby amnestya obejmowała tylko kary wolnościowe, nie zaś grzywny. Wysokość ulegających amnestyi kar administracyjnych ustali rada ministrów, w myśl oświadczenia złożonego przez rząd, że po plebiscycie i po ratyfikacyi traktatu ryskiego zmieni odpowiednio pierwotny projekt.

—o-o—

Wyjazd delegacyi polskiej do Londynu.

Warszawa. PAT. Do Londynu wyjechała delegacya rządu i sejmu polskiego w sprawach Górnego Śląska. W skład delegacyi wchodzą pos. Diamand i Brunn, były minister handlu Olszewski i pos. Rymer.

Niemcy dążą do wywołania rozruchów na G. Śląsku.

Sosnowiec. (Orient.) Na całym G. Śląsku daje się zauważyć coraz większy napływ obcych elementów z poza linii demarkacyjnej. W ostatnich dniach przybyło z Niemiec na teren plebiscytowy znowu około kilkudziesięciu prowokatorów, których zadaniem jest wywołanie za wszelką cenę ogólnych rozruchów na G. Śląsku.

Oświęcim. (Orient). W pasie idącym w kierunku północno-wschodnim przez powiat kluczborski i opolski, skoncentrowano ogromne siły bojowców niemieckich, wynoszące 80.000 ludzi doskonale uzbrojonych.

Czechy a neutralizacya Górnego Śląska.

Praga. PAT. Czeskie biuro prasowe komunikuje: Jesteśmy upoważnieni do kategorycznego zaprzeczenia doniesieniom „Deutsche Allg. Ztg.", jakoby rząd czeski polecił swoim przedstawicielom zagranicą, a zwłaszcza w Londynie i Paryżu, aby rozwijali czynność dyplomatyczną na rzecz neutralizacyi Górnego Śląska rzekomo z tego powodu, że na wypadek takiego rozstrzygnięcia kwestyi Górnego Śląska wynikłyby dla państwa czeskiego największe korzyści.

Kompromis w sprawie granicy cieszyńskiej?

Morawska Ostrawa. Czeskie biuro prasowe donosi pod datą 14 b. m.: Czesko-słowacka i polska delegacya międzykoalicyjnej komisyi granicznej dla Cieszyńskiego, Orawy i Spisza, odbywała dziś pod przewodnictwem i przy skutecznem pośrednictwie delegata francuskiego, pułk. Ufflera, przez cały dzień narady o możliwościach lojalnego porozumienia się, których rezultatem mógłby być wspólny wniosek w sprawie ostatecznego ustalenia granic w Cieszyńskiem i na Orawie.

Po dłuższych naradach udało się osiągnąć kompromis, który zostanie w ciągu dnia jutrzejszego przedłożony obu rządom do ratyfikacyi. Jeżeli rządy obu państw przyjmą ten kompromisowy wniosek, wówczas będzie można na sobotniem plenarnem posiedzeniu komisyi delimitacyjnej stworzyć podstawy dla definitywnego rozstrzygnięcia sprawy ewentualnej zmiany linii granicznej, ustalonej przez Radę najwyższą w Paryżu, co zresztą przewidziane było uchwałą Rady najwyższej z 28 lipca 1920 r.

Odszkodowania dla Włoch, Polski, Grecyi i Czech.

Paryż. PAT. (Havas). Komisya odszkodowań rozpoczęła badanie rozmaitych problemów, których rozwiązanie musi nastąpić przed ustaleniem wysokości długu niemieckiego. Pierwszą zasadniczą sprawą jest ustalenie daty przystąpienia do wojny z Niemcami niektórych państw, a mianowicie Włoch, Polski, Grecyi i Czechosłowacyi, wobec tego, że dopiero od dnia przystąpienia do wojny państwa te mają prawo do udziału w odszkodowaniach wojennych. Następnie komisya zbada podstawy oraz wysokość oszacowania rozmaitego rodzaju szkód, poczynając od oszacowania szkód morskich.

Komunikat Komitetu Centralnego Keren Hajesod w Krakowie.

Organizacye nasze na prowincyi zawiadamiamy jeszcze tą drogą, że z ramienia naszego w niedzielę dnia 17 b. m. przemawiać będą na zgromadzeniach publicznych

w Bielsku: tow. Dr. Eliasz Tisch,
w Jarosławiu: tow. Jakób Freund,
w Jaśle: tow. Dr. Maurycy Richter,
w Nowym Sączu: tow. Joachim Neiger,
w Przemyślu: tow. Dr. Szymon Feldblum
w Tarnowie: tow. Dr. Dawid Bulwa.

„Patryotyczna" działalność ks. posła Adamskiego.

M. Warszawa. (Telefonem) „Przegląd Wieczorny" donosi, iż w kołach sejmowych opowiadają, że konsorcyum amerykańskie The Trading Corporation, któremu powierzono sfinansowanie pożyczki dolarowej dla Polski w drodze konwersyi amerykańskiej pożyczki wojennej, a które zażądało tytułem odszkodowania 2½ miliona dolarów, motywując żądanie swe okolicznością, iż delegat rządu polskiego ks. pos. Adamski agitował w Ameryce przeciwko pożyczce. Materyały przedstawione przez konsorcyum amerykańskie są tak sensacyjne i obciążające ks. Adamskiego, że rząd polski czyni starania polubownego załatwienia sporu i wyrazil gotowość zwrotu 60.000 dolarów, tj. około 50 mil. mp.

Układ gospodarczy między Włochami a Rosyą.

Rzym. (Orient). Między Włochami a Rosyą został zawarty układ gospodarczy, na mocy którego Rosya zobowiązała się płacić za otrzymane towary z Włoch złotem, a także naftą i węglem. Prasa włoska z zadowoleniem podnosi, że w ten sposób Włochy będą mogły uwolnić się od zależności ze strony Anglii, Francyi i Ameryki.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

— (M.) Dziś wyjechał z Warszawy do Pragi czeskiej bułgarski min. spraw wewn., p. Dymitrow.

— (M.) Z Budapesztu donoszą: Min. spraw zagranicznych zamianowany został hr. Panfy.

— Nowy gabinet węgierski zebrał się na pierwszą radę ministercyalną. Ministrowie wyrazili zgodę na przedstawiony przez prezydenta ministrów Bethlena program. Rząd zamierza zwołać zgromadzenie narodowe na 19 b. m.

— Międzynarodowa konferencya komunikacyjna w Barcelonie uchwaliła za zgodą wszystkich 35 reprezentowanych na konferencyi państw ugodę w sprawie zagwarantowania bezpieczeństwa transportów.

— Ofenzywa turecka odnosi dalsze sukcesy. Brussa otoczona jest wojskami tureckimi. Parlament grecki ma się rozwiązać.

NADESŁANE.

Za rubrykę tą redakcya nie odpowiada.

Prawdziwe oblicze „Agudas Jisroel“.

Wiedeń. Odbyła się tu konferencya delegatów organizacyi „Agudas Israel“, w której brali udział także delegaci „Szlome Emune Israel“ z Polski. W sprawozdaniu z działalności „Agudy“ zaznaczył p. Jakób Rosenheim, że organizacya ta przeżywa obecnie ciężki kryzys finansowy i skazana jest na wsparcia ze strony pojedynczych osób. Deficyt organizacyi w Polsce i w Austryi wynosi kilka milionów. Organy partyjne „Der Jud“ i „Die Jüdische Presse“ są bardzo zadłużone. Z tych powodów materyalnych nie może organizacya ta nawet w najmniejszej mierze zająć się pracą kolonizacyjną w Palestynie i dlatego p. Rosenheim postawił wniosek, ażeby „Aguda“ ostatecznie zrezygnowała z pracy palestyńskiej. Wniosek ten został z wielkiem zadowoleniem przyjęty. Sprawozdawca zaproponował dalej, ażeby z powyższych powodów porozumiano się ze syonistami w sprawie współpracy w odbudowie Palestyny. Wniosek ten odrzucono mimo uzasadnienia p. Rosenhima, który wywodził, że „Aguda“ zmuszona jest uczynić ten „niebezpieczny“ krok z powodu panującego obecnie w szerokich masach żydowskich entuzyazmu dla Palestyny i „Keren Hajessod“. P. Rosenheim wskazał dalej, że o ile „Aguda“ i nadal nie będzie brała udziału w pracy palestyńskiej, straci ona wszelki wpływ na masy żydowskie. Mimo poparcia wniosku przez rabina Ondweisera z Amsterdamu i kilku rabinów galicyjskich, został on większością głosów odrzucony. Jako przeciwnicy tego wniosku wystąpili w szczególności: rabin Radzyński, poseł rabin Halpern i rabin Pinchas Kohn z Ansbachu (jeden z założycieli „Agudy“ w Polsce. — (Red. „N. Dz.“).

Konferencya uchwaliła następnie wysłać w imieniu „Agudy“ delegacyę na najbliższą sesyę Ligi narodów celem wystarania się o poczynienie zmian w artykule 4 mandatu palestyńskiego, uznającego, jak wiadomo, organizacyę syońską jako reprezentacyę narodu żydowskiego. W tej samej sprawie ma się również delegacya udać do Londynu z przedstawieniem rządowi angielskiemu planu założenia z finansów „Agudy“ (jakich? Red. „N. Dz.“) towarzystwa akcyjnego w celu przeprowadzenia emigracyi do Palestyny.

Uchwalono dalej, ażeby rabin z Góry Kalwaryjskiej porozumiał się w Palestynie z rabinami Sonnefeldem i Diskinem (znanymi przed stawicielami „wojującego“ klerykalizmu w Palestynie) w sprawie zwalczania naczelnego rabinatu. Delegacye do Genewy i Londynu mają otrzymywać instrukcye od powyższych rabinów.

Odnośnie do propagandy uchwalono nadal zwalczać wszelkimi środkami organizacyę „Mizrachi“.

Widocznem było na konferencyi, że „Aguda“ nie wierzy w skuteczność uchwalonej akcyi „międzynarodowej“, ale jeden cel uważa on za możliwy do osiągnięcia, mianowicie odrzucenie na nieograniczony czas zatwierdzenia mandatu palestyńskiego. Powiedział to całkiem otwarcie jeden z rabinów delegatów.

Charakterystycznem jest, że nie udało się konferencyi przyciągnąć do obrad rabina z Husiatyna a rabin z Kopyczyniec, który brał udział w pierwszych posiedzeniach, opuścił po uchwaleniu powyższych rezolucyj salę obrad i z wielkiem oburzeniem i rozgoryczeniem wyraził się o działalności „Agudy“.

*

Ostatnia konferencya „Agudas Iisroel“ we Wiedniu wykazała dowodnie, jakie prądy obecnie wzięły górę w tej organizacyi. Mając na oku li tylko interes partyjny, ortodoksi z pod znaku „Agudy“ i „Szlome Emune Jisroel“ przeciwstawiają się aspiracyom szerokich mas żydowskich i w swojem zacietrzewieniu idą tak daleko, że nie wahają się intrygować i bruździć nawet na terenie międzynarodowym. Akcya ta skończy się jednak sromotnem fiaskiem, jak wszystkie poprzednie, a prędzej niż się obecnym przywódcom „Agudy“ wydaje, masy ortodoksyjne otrząsną się z ich wpływów i pójdą tą drogą, jaką im instynkt i dobrze zrozumiany interes narodowy nakazuje, na drogę czynnej i pokojowej współpracy z całym narodem żydowskim w kierunku odbudowy Palestyny.

Konferencya w sprawie odbudowy życia gospodarczego Żydów.

Drugi dzień obrad.

Warszawa, 13. kwietnia.

Drugi dzień obrad konferencyi w sprawie odbudowy życia gospodarczego Żydów rozpoczął się od plenarnego posiedzenia pod przewdnictwem dyr. Landesco. P. R. Szereszewski złożył sprawozdanie z obrad komisyi finansowej, która wypowiedziała się przedewszysktiem za utworzeniem Banku Centralnego w Warszawie. Na cel ten należy poświęcić 75 proc. sumy, przeznaczonej na całą akcyę odbudowy, pozostałe zaś 25 proc. mają być przeznaczone na pomoc produkcyjną w postaci kooperatyw, szkół rzemieślniczych, pism itd.

W dyskusyi, jaka wyłoniła się w sprawie powyższej, przemawiali pp. Dr. Klumel, Lewite, N. Pryłucki, pos. Farbstein, dr. Sommerstein (Lwów) Emil Perec, dyr. Landesco i inn.i Rezolucyi ostatecznej nie uchwalono, polecono natomiast, by uzgodnić projekty kom. finansowej z wnioskami komisyi kredytowej. W dalszym ciągu konferencya wysłuchała sprawozdania kom. statystycznej wgłoszonego przez Dra Hellera. Komisya wypowiedziała się za utworzeniem przy departamencie odbudowy specyalnego wydziału statystycznego.

Po referacie przewodniczącego komisyi kredytowej p. Emila Pereca, posiedzenie plenarne przerwano do godz. 8 wiecz.

Wieczorne posiedzenie konferencyi poświęcone było wysłuchaniu sprawozdań z obrad komisyi dla spraw kooperatyw, prawniczej i rolnej. Dyskusya przeciągnęła się do późnej nocy.

Podczas przerwy między posiedzeniem popołudniowem a wieczorowem obradowały wszystkie kmisye. Komisya do spraw ogólnych zajmowała się przygotowaniem całego szeregu uchwał, które mają być przedstawione do zatwierdzenia na dzisiejszem posiedzeniu konferencyi.

Komisya kredytowa obradowała nad sposobem organizacyi kas pożyczkowych. Sprawą kooperatyw zajmowała się osobna komisya. Komisya specyalna zajmowała się sprawą utworzenia całego szeregu ferm ogrodniczych i szkół agronomicznych.

Przyczyny przedłużenia kadencyi Sejmu.

OBAWA PRZED PRZEDSTAWICIELAMI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W PRZYSZŁYM SEJMIE.

W „Kuryerze Porannym“ czytamy następujące znamienne uwagi na powyższy temat:

„Potrzebę przedłużenia kadencyi sejmowej daleko po za ferye letnie, podkreślają przedstawiciele wszystkich niemal ugrupowań.

Różnica w zapatrywaniach, jeżeli można to nazwać różnicą, polega na tem, że posłowie z lewicy i konserwatyści skłonni są widzieć w dalszem dźwiganiu mandatu przykrą konieczność, gdyż są zasadniczo zwolennikami szybkiego rozwiązania Izby obecnej, zaś posłowie z centrum, szczególnie przedstawiciele większości stronnictwa rządzącego, przyjmują dalszą egzystencyę Sejmu suwerennego, jako rzecz zupełnie naturalną.

Motyw wszędzie jednaki: nieustalenie dotychczas granic i pewnych terytoryów państwowych, a wskutek tego niemożność rozciągnięcia na nie ordynacyi wyborczej; trudność sporządzenia w związku z tem arytmetyki wyborczej z korzyścią dla większości narodowej (lub partyjnej); brak ustaw zasadniczych, któreby wypełniły ramy konstytucyi; potrzeba wydania szeregu ustaw pierwszorzędnej dla organizacyi państwa wagi, jak: samorządowej miejskiej i gminnej, pragmatyki służbowej, o rozdziale kompetencyi ministrów i t. d.; wreszcie ustalenie budżetu państwa.

O ile wiadomo, wicemarszałek Osiecki polecił wybrać wniesione do Sejmu, a dotychczas niedyskutowane projekty; okazało się, że liczba ich wynosi z górą 70, z tych około 30 bardzo ważnych.

Projekty wspomniane przeglądał podobno

DR. M. BIENENSTOCK.

A. WEITER.

(Życie i twórczość).

(Ciąg dalszy).

Najdojrzalszą jest pod tym względem koncepcya dramatyczna w „Der Stumer“. Tu bowiem bohater sam ma odwagę wyciągnąć z swojej przeszłości ostateczną konsekwencyę i czynem ofiarnym, czynną pokutą zmyć z siebie i dwóch innych osób z nim związanych, plamę grzechu. Rzecz sama jest także pod innym względem dojrzalszą, aniżeli poprzednie dwa utwory, w których akcesorya zewnętrzne (nastrój nocy, widziadła, noc świętojańska, pożar itd.) odgrywają niepoślednią rolę i są mocno nieoryginalne. W „Der „Stumer“ dzieje się wszystko w sposób prostszy i naturalniejszy, osoby są bardziej pogłębione, niektóre kreacye np. (Der Vetter) wysoce artystyczne. Rzecz dzieje się w małem miasteczku żydowskiem, do którego wraca po tułaczce i rozwiązłem życiu zagranicą student Aleksander. Tu chce zerwać zupełnie z przeszłością, rozpocząć nowy żywot spokojny i produktywny w skromnych granicach i żeni się z Asią, która także była zagranicą i tam z niejednego źródła piła rozkosz życiową. On wie o wszystkiem, zamyka oczy na wszystko, ogłasza wszem wobec, że uważa ją za cną córę żydowską i łącząc się z nią węzłem małżeńskim, zdejmuje z niej przez swój czyn znamię grzechu i niesławy. Ale przeszłość nie śpi i zjawia się w osobie „przyjaciela“, z którym Asię łączył stosunek więcej niż przyjacielski. Zjawia się jako niewołany gość, stając odtąd jak cień upiorny między tymi dwojga do nowego życia gotującymi się osobnikami. I fatum przeszłości zwycięża i Asia, która chciała silnie i niezachwianie rozpocząć inne życie, czuje jak zwierzyna dzika, wiew z tamtego świata, „wiew lasu“ i siły ją opuszczają. Mistyczna moc przeszłości tkwiąca w symbolicznej a jednak rzeczywistej postaci przyjaciela ubezwładnia ją i Aleksandra i wszystkich innych, którzy chcą się go pozbyć a nie mogą tego powiedzieć. Aleksander uznaje, że potęga grzechu wymaga innej ofiary, ofiary z szczęścia i osoby własnej, dlatego idzie do bóżnicy, staje się niemym, by zdala od żony wieść życie samotnika. „Takie grzeszne pokolenie — powiada — do takiego grzesznego pokolenia ja należę, stare księgi, dusze dawnych Żydów... z nimi mi dobrze... Nikt nie winien. My wszyscy jesteśmy winni. Oderwaliśmy się od ojców i dziadów, a w nowem życiu, które powstało tak prędko, zbłądziliśmy, zbłąkaliśmy się... Oderwani, rozszczepieni, sami ze sobą w rozterce, odłączeni od własnego narodu, od przeszłości... błądzimy... Człowiek bez domu, wszyscy jesteśmy tacy oderwani, bezdomni...“ Przyjaciel odjeżdża. Asia zostaje sam z swojem sumieniem i grzechem. W ten sposób wszyscy biorą na siebie dobrowolną pokutę za popełnione i niepopełnione winy. Znikają dawne cienie, nowe wschodzi słońce.

W „Der Stumer“ rozszerza autor dyskretną, wprawną ręką problem indywidualny w problem narodu żydowskiego, który nie może otrząść z siebie przeszłości i nadaremnie szuka drogi do przyszłości. Ulubiony w literaturze polskiego mesyanizmu i pomesyanistycznej problem odrodzenia zewnętrznego, otrzymuje u Weitera oryginalne zabarwienie narodowe, choć wyrasta na podłożu psychologii jednostkowej. Prawda, że rozwałkowanie tej całej akcyi, wewnętrznego dramatu na cztery akty osłabia spoistość i zwartość dramatyczną, prawdą jest, że w dyalogach, często w raźnem tempie się toczących, od czasu do czasu mieści się dużo refleksyi i teoretyzowania nad tem co jest jasne i wynika z całej konstrukcyi psychicznej osób, mimo to jednak całość pozostawia głębokie wrażenie, spotęgowane wystąpieniem oryginalnego wuja (Der Vetter), który jest właściwie niemym w całej akcyi i jedynie gestami, samem zjawieniem się i z konieczności rzuconemi półsłówkami uosabia cały ten nastrój grzeszności, cały jej balast ciążący na wszystkich osobach i zdarzeniach. Kreacya ta jest bezsprzecznie najoryginalniejszą i najefektowniejszą w dziełach Weitera, któremu An—ski poświęcił w wymownych słowach swój potężny dramat „Zwischen zwei Welten“. Artyzm i żyłka dramatyczna Weitera ujawia się najlepiej w tem, że osoby swoje charakteryzuje często kilku kreskami, konturowo, ale kontury są tak silnie zakreślone, że występują

Onegdaj wieczorem w obecności członków Polskiego Stronnictwa Ludowego, pp. Dębskiego, Osieckiego, Rataja i Kiernika — p. prezydent ministrów i orzekł, że załatwić je musi Sejm obecny. Jako jeszcze jeden ważny motyw do powyższych, dodają, że przyszłe sejmy zwyczajne będą posiadały znaczny odsetek żywiołów obcych (przypuszczalnie około 140 posłów innych narodowości), a przeto pożądane jest, aby ustawy, kładące podwaliny państwowe, uchwalone były przez pierwszy, ale i ostatni Sejm prawdziwie narodowy polski".

—o-o—

Ludowcy a przesilenie gabinetowe.

Mnożą się oznaki, że w łonie klubu Piastowców panują silne różnice co do utrzymania czy dymisyi gabinetu p. Witosa. Wszak znamiennym był w tym wypadku epizod z artykułem „Gazety Ludowej", oficyalnego organu Piastowców w b. Kongresówce, domagającym się ustąpienia gabinetu p. Witosa. Wprawdzie kierownictwo stronnictwa zaprzeczyło, jakoby artykuł ten był wyrazem opinii kierowniczych kół stronnictwa, ale fakt pojawienia się podobnego artykułu daje obraz fermentów nurtujących w tej sprawie stronnictwo Piastowców. Dobrze poinformowany „Przegląd Wieczorny" w następujący sposób charakteryzuje kierunki, jakie krystalizują się w łonie grupy Piasta:

„Równocześnie z zebraniem się sejmu pojawiły się pogłoski o bliskiem ustąpieniu gabinetu posła Witosa. Według jednych pogłosek ma to być tylko rekonstrukcya rządu. P. Witos poda się wraz ze wszystkimi ministrami do dymisyi, aby utworzyć ponownie swój drugi gabinet z wykluczeniem tych ministrów, którzy z powodów politycznych lub fachowych są mu nie na rękę. Według innych pogłosek ustąpienie obecnego gabinetu miałoby oznaczać zupełnie nowy zwrot w polityce wewnętrznej. Część ludowców zbliżonych podobno do dzisiejszego wiceministra spraw zagranicznych p. Jana Dąbskiego, hołduje zapatrywaniu, że ludowcy powinni się usunąć od steru władzy, aby nie ponosili odpowiedzialności za ciężkie błędy administracyi dzisiejszej. Te sfery ludowcowe marzą podobno o stworzeniu gabinetu wyłącznie ludowcowego. Po za tem nie jest wykluczonem przesilenie częściowe. Sfery robotniczo narodowe są niezadowolone z rządów p. Kucharskiego, jako ministra byłej dzielnicy pruskiej i domagają się gwałtownie jego ustąpienia".

—o—

z całą plastyką i żywością. Wprawdzie niema u niego akcyi, zdarzeń zmieniających się w zawrotnem tempie i z koniecznością logiki zewnętrznej, ale za to otrzymujemy dokładny wgląd w zawiłe dusze osób, których przeżycia zewnętrzne należą jak w ibsenowskich dramatach do przeszłości, a obecny stan jest ich wynikiem i skutkiem. Są to naogół ludzie słabi, którym brak „das robuste Gewissen", ludziee o złamanem życiu, znużone dusze, zdolne co najwyżej do ofiary serca nie czynu. Dramat cały odznacza się pewną naiwnością, prostolinijną prymitywnością, którą uważałbym jednak raczej za przymiot niż za wadę sztuki. Właściwym bohaterem jest wprawdzie „przyjaciel", który symbolizuje całe to pokolenie bezdomnej, zasymilowanej, złamanej wewnętrznie inteligencyi żydowskiej, faktem jednak jest, że Weiter rozszczepił własną osobowość na dwie części, na postać „przyjaciela" stylizowanego charakteru bez woli do ofiary i na postać Aleksandra, który wznosi się do wyżyny woli ofiarnej. Ohydwie razem dopiero tworzą, odtwarzają całokształt psychiczny poety. Naumberg uważa też słusznie „Der Stumer" jako wzór autoanalizy dramatycznej. Wartość dramatu jako całości polega właśnie na misternem oddaniu tego nastroju, który odbija plastycznie od charakteru małej żydowskiej mieściny, natsrój bezbrzeżnego smutku i niezadowolenia, który jest wymowniejszy tam, gdzie nie potrzebuje słów. Dlatego właśnie podrzędna postać ruja robi takie silne wrażenie.

(Dokończenie nastąpi).

KRONIKA.

Kraków, 16 kwietnia.

— **Z powodu spoczynku sobotniego** i wcześniejszego skutkiem tego zamknięcia redakcyi, numer dzisiejszy nie zawiera ostatnich wiadomości telegraficznych i kronikarskich.

—o—

— **Minister handlu i przemysłu w Krakowie.** Wczoraj rano pociągiem pospiesznym przybył z Warszawy do Krakowa minister handlu i przemysłu inż. Przanowski w towarzystwie posła Rosseta i szefa sekcyi Świętochowskiego. Na dworcu powitali ministra starosta Kowalikowski, prezydent Izby handlowej Epstein, szef ekspozytury min. handlu i przemysłu Nowicki i starosta górniczy Mayer. Przed południem udał się p. minister do Wieliczki i Bochni. Wieczorem o godz. 7 mej odbyła się w Izbie handlowej konferencya ministra z członkami prezydyum przy udziale starosty Kowalikowskiego.

— **Misya angielska z Opola,** złożona z 5 osób przybyła wczoraj do Krakowa i zamieszkała w Grand-hotelu.

— **Dla organizowania sądownictwa polskiego na Górnym Śląsku** powołało ministerstwo sprawiedliwości sędziów krakowskich pp. dra Stanisława Trzaskowskiego, Ignacego Szajdzickiego, Jana Szymeczka i Bronisława Nowińskiego, którzy przez czas swego urzędowania w Krakowie cieszyli się powszechnem uznaniem.

— **Budżet gminy miasta Krakowa na rok 1921.** Wczoraj rozpoczęły się obrady poszczególnych sekcyi nad budżetem gminy m. Krakowa na rok 1921; na posiedzeniu sekcyi szkolnej pod przewodnictwem wiceprezydenta Rollego uchwalono dział XI „sztuka i zabytki historyczne" oraz dział XII „oświata". Budżet referował p. dyr. Krzyżanowski. Dziś odbędzie się posiedzenie sekcyi prawniczej, na którem będą omawiane dalsze działy budżetu. W poniedziałek odbędzie się posiedzenie sekcyi wojskowej, dobroczynnej i opieki społecznej dla obrad nad budżetem tych działów.

— **Ze spraw miejskich.** Onegdaj odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Sarego posiedzenie sekcyi ekonomicznej Rady miasta. Z porządku dziennego uchwalono zakupno gruntów od Krajowego Urzędu Odbudowy w Dz. XXII. Następnie zastanawiano się nad sanacyą czyszczenia ulic w mieście i upoważniono Magistrat do wydania potrzebnych zarządzeń.

— **Ukończenie sprzedaży cukru za luty i marzec.** Magistrat zawiadamia, że sprzedaż cukru za luty i marzec kończy się z dniem 20 bm. Sklepy rejonowe i konsumy winny złożyć zrealizowane kupony cukrowe za powyższy okres w Centralnem Biurze dla kart kontrolnych pl. WW. Świętych l. 6, oficyny I. p. do dnia 23 bm. włącznie.

— **Podania o nadanie ziemi.** W związku z Ustawą „O nadaniu ziemi żołnierzom W. P." wpływają do referatu Osadn. żołn. D. O. Gen. Kraków liczne podania zdemobilizowanych, zamieszkałych na terenie D. O. Gen. Podania te są w większej części niedokładne, wobec czego D. O. Gen. zawiadamia, że petenci winni w własnym interesie pisać podania jak najczytelniej w zasadzie na specyalnych drukach „Karty rejestracyjne", które mogą otrzymać u oficera ewidencyjnego przy Starostwie lub w Ref. O. Żołn. DOG. Kraków. Karty te należy jaknajdokładniej wypełniać. Oryginałów legitymacyi, kart zwolnienia, etc. załączać nie należy. Wskazanem jest natomiast, gdy formacya przy której petent ostatnio służył znajduje się w jego miejscu zamieszkania, stwierdzenie przez odnośne władze zapodanych dat co do służby wojskowej.

Inwalidzi winni kierować swe podania do przynależnej Ekspoz. S. O. M. S. Wojsk.

— **Stowarzyszenie „Samopomoc"**, udzielające zapomóg pozostałym rodzinom po zmarłych członkach, na walnem zgromadzeniu w dniu 27 z. m. uchwaliło podnieść datki członków za każdy wypadek śmierci na 20 mkp. Wobec tego wydział ukonstytuowany pod przewodnictwem prez. Arnolda Steinera, w dniu 10 bm. postanowił wypłacić wdowom po ostatnio zmarłych członkach w stosunku do liczby członków po 8000 Mkp (osiem tysięcy). Skutkiem ustawicznie wzmagającego się wzrostu ilości członków niebawem kwota zapomogowa dojdzie do 10.000 mkp od każdego wypadku śmierci.

Zgłoszenia na nowych członków bez różnicy zawodu, płci lub wyznania przyjmuje biuro stow. ul. Dietlowska l. 31.

— **Z teatru „Bagatela"** komunikują: „Niespodzianki rozwodowe" Bissona powtórzone będą dzisiaj i jutro wieczorem. Jutro popołudniu raz jeszcze pojawi się na afiszu „Karnawał" Molnara z p. Kozłowską w głównej roli. Premierą najbliższą będzie „Panna M[illegible]szewska" Zapolskiej.

— **Dzisiejsza reduta** wiosenna w „Bagateli" będzie bezwątpienia koroną tegorocznego karnawału zielonego. Przystrojeniem widowni, która zamieniona będzie w wielką salę balową zajął się p. Roman Czaplicki art. malarz i dekorator „Bagateli" a trzy orkiestry ukryte w zieleni przygrywać będą do tanecznych pląsów. W przerwie zabawy odegrany zostanie arcywesoły skietsch „Hotel Wanz". Pozostałe nieliczne jeszcze bilety nabywać można przez cały dzień dzisiejszy w westibulu teatru.

— **Z teatru „Nowości" komunikują:** Dziś w sobotę „Tajemnicza Dama". Jutro w niedzielę pop. „Gwiazda Kaukazu", wieczorem „O czem dziewczęta marzą". W przygotowaniu senzacyjna nowość Fr. Lehara „Błękitny mazur".

— **„Humor i wesołość"** zapanują 16 i 17 bm w sobotę i niedzielę o godz. 11-tej w nocy w teatrze „Nowości". Pierwszorzędny program przytowany przez cały zespół zapewnia bezwzględne powodzenie. Bilety do nabycia u Rudnickiego linia A—E.

— **Epilog sądu doraźnego.** Głośna w swoim czasie sprawa licznych napadów przez szajkę bandycką pod wodzą osławionych bandytów Wójcika i Ożoga, znalazła wczoraj swój epilog przed trybunałem sądu przysięgłych. W roku 1919 szajka ta siała postrach w powiatach zach. Małopolski i Kongresówki, gdzie prócz licznych napadów rabunkowych przez nią dokonanych, niejedno życie ludzkie padło z rąk groźnych bandytów. Po ujęciu szajki przywódcy jej Wójcik i Ożóg zostali na mocy wyroku sądu doraźnego rozstrzelani a spólnicy ich Hołuj, Seweryn i Kapka zostali przez trybunał sądu przysięgłych skazani na wieloletnie więzienie. Również pod zarzutem współudziału w tych zbrodniach sąd przysięgłych skazał wówczas na karę więzienia Ryfkę Kornblütową i Teklę Sewerynową. Na skutek zażalenia nieważności wniesionego przez obronę, Sąd Najwyższy zniósł wyrok co do obu skazanych kobiet, wobec czego rozpoczęła się we środę przeciw nim ponowna rozprawa przed sądem przysięgłych. Trzydniowa rozprawa prowadzona umiejętnie przez dra Jenola wykazała, że obie oskarżone są niewinne. Po przemowie obrońcy dra Goldblatta trybunał uwolnił obie oskarżone od winy i kary.

— **Wiejska paskarka.** Urząd walki z lichwą ukarał grzywną 1000 marek wieśniaczkę Maryę Łuska z Bibic, która sprzedawała na targu kwaśną śmietanę mieszaną z wodą po 100 marek za litr.

— **Dwie obławy.** Podczas obławy, jaką urządziła onegdaj policya po zaułkach miasta aresztowano kilkudziesięciu podejrzanych osobników.

Wczoraj urządzono na tandecie drugą obławę, której rezultatem było przytrzymanie przeszło 100 osób z różnemi rzeczami podejrzanego pochodzenia.

— **Apasze w Parku Krakowskim.** Ubiegłej nocy aresztowano w parku Krakowskim Aleksandra Nowaka (lat 19) i Józefa Zbroję (lat 16), którzy w towarzystwie dwóch innych apaszów uspadli na sierżanta artyleryi Stanisława Ko[illegible]nego i pobili go dotkliwie bokserami.

— **Wielokrotna złodziejka.** Jak przed kilku dniami donieśliśmy, skradziono niejakiej Wandzie Strachównej podczas wymiany pieniędzy w Polskiej Krajowej Kasie pożyczkowej 20 tys. marek. Onegdaj była Strachówna dla przesłuchania pod „Telegrafem" i tam rozpoznała w niej niejaka p. Oplustilowa swą dawną służącą, która skradła jej większą ilość garderoby, poczem zbiegła ze służby. W toku dalszych dochodzeń wyszło na jaw, że Strachówna była w swoim czasie bufetową w cukierni Michalika, w restauracyach Pollera i Rosego oraz kasyerką w handlu Porębskiego i we wszystkich tych pzedsiębiorstwach dopuściła się znacznych kradzieży przy zestawianiu rachunków dziennych. W dzień po kradzieży w P. K. K. P. Strachówna złożyła na książeczkę wkładkową w kasie oszczędności kwotę 96 tysięcy marek. Podczas rewizyi w jej mieszkaniu znaleziono m. i. 15 [illegible]asków damskich i dwie kolie koralowe, pochodzące z kradzieży w sklepie Porębskiego. Ponadto okazało się, że Strachówna wcale nie jest kasyerką u p. Norkowej, jak podała poprzednio na policyi. Również zach[illegible] wątpliwość, czy podane przez nią nazwisko [illegible]est prawdziwe, gdyż książeczka wkładkowa wystawiona jest na nazwisko Zofii Pachtel. Dalsze [illegible]ledztwo wykaże, czy wielokrotna ta złodziejk[illegible] [illegible]ie jest sama sprawczynią ostatniej kradzieży, [illegible]d zarzutem której aresztowani zostali Hirsz [illegible]dbank i Markus Münz.

— **Znaczna krad[illegible] skór.** W nocy z 9 na 10 bm. włamano się do sk[illegible] skór przy ul. Wązkiej l. 6 na Kazimierzu i [illegible]ziono większą ilość skór, wartości 750 tysię[illegible] [illegible]rek. W toku dochodzeń okazało się, że sp[illegible] ukryli skradzioną skórę na strychu fabryki [illegible] przy ul. Gazowej, w porozumieniu z maszy[illegible] fabryki Antonim Kuczem. Syn Kucza 16-l[illegible] Władysła[illegible] [illegible]l wspól nie z Janem Baranem (lat 20) i Sta[illegible] [illegible]dziakiem

(lat 30) **większą ilość tej skóry, którą sprzedał następnie** pewnemu **majstrowi szewskiemu. Podczas** tej transakcyi przytrzymano młodszego Kucza i jego wspólników, poczem aresztowano również Antoniego Kncza. Sprawców kradzieży ze składu przy ul. Wąskiej Franciszka Sznellera i wspólników dotąd nie zdołano ująć. Większą część skradzionej skóry odebrano. Dalsze poszukiwania w toku.

— **Kradzieże sklepowe.** Wczoraj przytrzymano w sklepie bławatnym Bronisławy Rose przy ul. Siennej l. 9 24-letniego Jana Marca w chwili, gdy usiłował skraść kapę na łóżko wartości 12 tys. marek.

Policya aresztowała Szajndlę Grünberg z Ostrowca podczas usiłowanej kradzieży sztuki płótna wartości 6 tys. marek w sklepie Juliusza Feiwla przy ul. św. Marka.

—o—

REPERTUAR TEATRU M. J. SŁOWACKIEGO.

Sobota: „Brzydki Ferante", komedya w 3-ch aktach Lopeza.

Niedziela popoł.: „Taniec czynowników" Birińskiego — wiecz. „Brzydki Ferante" Lopeza.

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA".

Sobota: „Niespodzianki rozwodowe".

REPERTUAR TEATRU M. POWSZECHNEGO

Sobota: „Szaławiła".

Niedziela popoł.: „Wielkie bractwo", wieczorem „Szaławiła".

REPERTUAR OPERETKI W NOWOŚCIACH.

Sobota: „Tajemnicza dama",

Niedziela popoł.: „Gwiazda Kaukazu", wiecz. „O czem dziewczęta marzą".

REPERTUAR TEATRU ŻYDOWSKIEGO.

Sobota: „Jankele".

—o-o—

Z kraju.

Naczelnik państwa wyjechał na kilkodniowy **odpoczynek** do Spały. **Powrót** Naczelnika spodziewany **jest w** nadchodzący **wtorek.**

Andrychów. Dnia 9 bm. przybył do nas delegat **K. C. adwokat Dr. Syrop, który na wielkiem zgromadzeniu wygłosił rzeczowy referat o celach i zadaniach** Keren Hajesod. **Po zgromadzeniu ukonstytuował się Komitet K. H. pod** przewodnictwem **prezesa** kahału Ferdynanda Stammbergera.

Mielec. Dnia 10 bm. **ukonstytuował się w naszem mieście międzypartyjny komitet** K. H. w następującym **składzie: Aleksander** Stempler jako przewodniczący, **nadzarządca** Albin Hochhaus jako zastępca **prezesa, Izak Gärtner skarbnik, Leib** Salpeter **sekretarz, nadto jako członkowie: prezes kahału Leiser** Verständig, Dr. J. Tafler, Dr. O. Isenberg, Dawid Brenner, Naftali Drillich, Juda Hermele, I. Löw i Aron Teitelbaum.

Dnia 13 bm. odbyło się zgromadzenie publiczne, **które przybrało** charakter **manifestacyjny. Oprócz delegata K. C. p. Storcha z Rzeszowa przemawiali** przewodniczący Komitetu K. H. p. A. **Stempler** i p. Dr **Steinberg** (asymilator). Mowcy **w jasny i dobitny** sposób przedstawili znaczenie **Keren** Hajesod. Na końcu przyjęli zgromadzeni **jednogłośnie odczytaną przez p.** Salpetra rezolucyę, **wzywającą** do składania ofiar materyalnych na rzecz Keren Hajesod.

Wadowice. Dnia 10 bm. przemawiał tutaj na **dwóch zgromadzeniach adwokat Dr. Syrop** o celach Keren Hajesod. Przemówienia Dra Syropa **wywarły** na **obecnych** silne wrażenie. Na zgromadzenie przybyło **wielu ze sfer ortodoksyi.** Po zgromadzeniu **ukonstytuował się** komitet K. H. pod przewodnictwem **prezesa kahału adw. Dr. Zimmerspitza.**

Żydzi na zjeździe miast w Poznaniu. Wśród kilkuset **delegatów obecnych na zjeździe** miast **w Poznaniu, było zaledwie 12 Żydów.** Olbrzymią większość delegatów stanowili endecy, nic też dziwnego, że wszystkie ich wnioski przeszły. Obrady były bardzo burzliwe i namiętne. Z mniejszością żydowską nietylko, że się wcale nie liczono, ale mówców żydowskich nie dopuszczano nawet do głosu. **Jedynie w dyskusyi oświatowej** udało się radnemu **Kernerowi** (syonista) dojść do głosu. Postawiony **przez niego wniosek** wysłania do komisyi **oświatowej jako** reprezentanta Żydów dra **Poznańskiego, został odrzucony.**

Zawieszenie „Hacefiry". Z rozporządzenia komisarza rządowego p. Anusza, został dziennik **hebrajski** „Hacefirah" za umieszczenie **we** wczorajszym **num. artykułu** pt. „Pamięci męczenników **pińskich" zawieszony na** dwa tygodnie, a **odnośny numer skonfiskowany.**

Między Warszawą a Paryżem została zorganizowana prawidłowa **żegluga napowietrzna przez** Strassburg—Pragę. Wczoraj **przybył do Warszawy** pierwszy **aerostatek „Potem" z dwoma pasażerami** i 200 kg. bagażu. wśród **którego znajdowała się korespondencya handlowa i dyplomatyczna,** oraz **ostatnie dzienniki paryskie.** Aerostatek wyruszać będzie z Paryża codziennie o godz. 8-mej rano, przybywać zaś do Warszawy o godz. 7-mej wieczorem.

—o-o—

Dział gospodarczy.

Nowe zmiany w systemie **aprowizacyjnym** Polski. Jak wiadomo, w lipcu wejść miała w życie ustawa aprowizacyjna, wprowadzająca wolny handel ziemiopłodami z licznemi ograniczeniami (wolno posiadać najwyżej 15 kg ziemiopłodów, rolnicy muszą w oznaczonych terminach sprzedawać oznaczone procenty swych zbiorów i t. d.). Warszawski „Przegl. Wiecz." uzyskał od min. aprow. interwiew, z którego wynika, że zmienny p. min. aprowizacyi, ulegając (wyjątkowo!) opinii publicznej i rezolucyi związku miast, postawi na Radzie ministrów w przyszły poniedziałek wniosek zniesienia ograniczeń co do ilości gromadzonych zapasów, jakoteż ilości zboża, wypuszczonego na rynek przez producentów, sądząc, że przeciw nadużyciom wystarczy ustawa o zwalczaniu lichwy. Ceny będą regulowane przez zakupy zagraniczne. (Z wywiadu nie jest jasnem, czy utrzymany zostaje projekt zastrzeżenia importu tylko dla koncesyonowanych hurtowników). Karty chlebowe będą zniesione, a ministeryum aprowizacyi rozwiązane.

Spadek cen skór surowych. W okręgu radomskim, gdzie rozwinięty jest handel skórami, ostatniemi czasy spadły ceny skór surowych. Skóra cielęca, która kosztowała 1,500 mk, kosztuje 800 mk. Pomimo spadku cen skóry, obuwie nie staniało.

—o—

Przeciw zastojowi na giełdzie krakowskiej.

W nrze 93 naszego pisma **sygnalizowaliśmy podjęcie** przez **banki** krakowskie akcyi, mającej zaradzić trzy miesiące już trwającej **stagnacyi na** giełdzie krakowskiej. Dziś podajemy według dobrze poinformowanego krakowskiego korespondenta „Gazety Wieczornej" szczegóły odbytej onegdaj pod przew. prez. Izby handl. p. Epsteina konferencyi poufnej. **Podniesiono na niej, że poza przyczynami natury** ogólnej (przesilenie gospodarcze) do stagnacyi przyczynił się **nadmiar** emisyi, brak gotówki, spotęgowany przetrzymywaniem złożonej na nowe emisye gotówki przez Tow. akc. **na cały szereg miesięcy, aby wreszcie** przydzielić akcye tylko **protegowanym.**

Dalej zarzucono tow. akc. i bankom rozmyślne zwlekanie z **przydzielaniem** sztuk, **a posługiwanie się tymczasowemi poświadczeniami** t. zw. uznaniami, **które bądź to uniemożliwiają obrót, bądź też** jako przedmiot obrotu **zmuszają akcyonaryusza** do równoczesnej sprzedaży całej ilości jaką dysponuje. Wreszcie ważnym czynnikiem **przyczyniającym** się do podkopania zaufania **publiczności** jest **czysto niejasne ustalenie warunków emisyi.** Przy tym punkcie poruszono drastyczny przykład z drugą emisyą Parowozów, na których publiczność krakowska straciła katastrofalnie z winy zarówno przedsiębiorstwa, które nie ściśle **ogłosiło warunki, jak i banku który to przedsiębiorstwo** finansuje, a który nie poinformował należycie publiczności, jak wreszcie i samych **bankierów,** którzy nie starali się należycie i dokładnie poinformować **się o warunkach emisyi.**

Także przejmowanie całych **emisyi przez** banki podraża zbytecznie cenę akcyi, przyczem banki po ukończeniu subskrypcyi i sprzedaniu akcyi nie starają się więcej o podwyższanie ich kursu.

Po omówieniu tych zarzutów **banki nabrały** przekonania, że powinny pilnować **swoich emisyi.** że nie powinny dopuszczać do nieuzasadnionego obniżenia kursów swej emisyi, a **to może** się dziać **przez stworzenie syndykatu banków, którzyby w razie potrzeby zakupywał na rachunek tego syndykatu akcye oflarowane na sprzedaż,** ponieważ leży w interesie ogólnym umożliwienie publiczności każdej chwili sprzedaży **bez zbytniej** straty i niedopuszczenie do dyskredytowania akcyi przez rzucenie ich na targ, za wszelką **cenę. W każdym razie** banki **postanowiły ze sobą porozumiewać się w ten sposób, że będą się wzajemnie uwiadamiać o większych podażach akcyi, interesujących dany bank.** (Ostrze tej **uchwały skierowane jest w pierwszym** rzędzie przeciw **ewentualnym t. zw.** kontrminom).

Z giełdy.

Kraków, 15 kwietnia.

W dniu dzisiejszym więcej niż wczoraj **było papierów** w ruchu, **notowania jednak były nieznacznie** zniżkowe, z wyj. poprawy — **po wczorajszym** spadku — Parowozów drugiej emisyi. **Pierwszy raz notuje** cedula Impexy po **korzystnym** kursie 560. Z papierów lokacyjnych, **których się zwykle** już nie woła, dokonano **aż trzema transakcyi.** 4½% Poż. Kraj. z 1914 r. **po 92, 4% Obl.** kom. Banku kraj. po 87 i 4% List. zast. **Tow. kred.** ziem. po 98.50.

Waluty zwyżkowe, z wyj. koron czeskich, **które** straciły 0,50 punktów. Zyskały dolary 20—30, **franki** franc. i lei rum. 1, liry 2, **a marki niem. 0.50 punktów.**

Giełda krakowska z dnia 15 kwietnia 1921 r.

Akcye bankowe:	ofiara	żądane	tranzakcye
Polski Bank Przemysłowy I—IV em.	530—	580—	
Polski Bank Przemysłowy V em.	——	——	
„ Hipoteczny	680—	740—	
„ Małopolski	750—	800—	
Gal. Ziemski Bank Kredytowy	675—	725—	
Powszechny Bank Kredytowy S. A.	200—	——	
Bank Związku Spółek Zarobkowych	4200—	4600—	
Akcye Tow. handl. przem.			
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") I—III e.	950—	1050—	995—1000
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") IV e.	700—	800—	725—
Handl. Spółka akc. „Impeks" „ex"	500—	600—	560—
„Polski Glob" Tow. transportowo-handl.	1750—	1850—	1800—
Żegluga Polska	625—	725—	700—675
Zieleniewski	6800—	7200—	7000—
Warsz. Ska akc. Bud. Parowozów I em.	——	——	
Warsz. Ska akc. Budowy Parowozów II em.	2100—	2300—	2200—
„Lemiesz" fabryka maszyn rolniczych	4000—	4400—	
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln. I-III.	2700—	2900—	2750—
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln. IV e.	2550—	2750—	
„Automator" fabryka samochodów	2100—	2200—	2200—
„Górka" fabryka cementu	6800—	7200—	
Gal. akc. Zakłady Górn. Sierszą	5500—	5600—	
„Tepege" Tow. dla przedsięb. górniczych	7200—	7500—	7300—
Polska nafta	2900—	3050—	2950—
Elektrownia w Sierszy III em.	1700—	1900—	
„Oikos" T. A.	3600—	3800—	
„Pezet" Powszechne zakłady budowlane	950—	1150—	
Fabr. przetworów tłuszcz. w Trzebini	2600—	2800—	
„Krakus" Zjedn. fabr. przetw. wyskokow.	3600—	3800—	
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3600—	3800—	

Waluty, dewizy	Waluta markowa Gotówka (banknoty) Kupno	Sprzedaż	Czeki i wpłaty Kupno	Sprzedaż
Dolary St. Zj.	750—	790—	——	——
Franki francuskie	53—	57—	56—	58—
Franki szwajcarskie	——	——	130—	140—
Marki niemieckie	11·50	12·50	12—	13—
Korony austryackie	1·20	1·25	1·25	1·32
Korony czesko-słowackie	10—	11—	10·50	11·50
Lei rumuńskie	11—	12—	——	——
Liry włoskie	30—	32—	32—	34—

Kursa giełdy zurychskiej 15 bm. (L): Berlin 9.17½ (9.25), **Holandya** 200.60 (200.20), **Nowy Jork** 570.25 (579), Londyn 22.61 (22.58), **Paryż 41.25 (41), Praga** 7.95 (8), **Budapeszt** 2.10 (2.10), **Bukareszt** 9.70 (9,80), Warszawa 0.72 (0.72½), **Wiedeń 1.71** (1.70), austr. stempl. 0.98 (1).

Kursa giełdy wiedeńskiej 15 bm. (L) Marka niemiecka 10—10.50, lei rum. 10.50—10,75, dolary 645—634, franki szwajc. 111, **franki franc. 44,75, funty** szterl. 2500, korony czeskie 890—872, **marki polskie** 82—84, korony węgierskie 2,32—2.28.

Marka polska w Berlinie 8.20.

Marka polska w Pradze 8,60, dewizy na Warszawę 9.60.

Za mąż lub się **ożeni**

mo... przez jedyne w całej Polsce pismo „Fortuna" Redakcya Kraków, Rynek gł. 11. 801
Lwów, Pasaż Hausmana 9.
Warszawa, „Promień" Widok 19.
Już wyszedł z druku numer 18.

Pierwsza Polska Agencya Publ.

„ARGUS"

Kraków, ul. Grodzka 32, II. p.
Radcy L. Trzaskowskiego.

„ARGUS" udziela porady prawnej i interweniuje we wszelkich sprawach administ... Sporządza podania i rekursy do wszystkich władz. Uskutecz... czynności z zakresu ...chunkowego, kolej. p... datk. ubezp. etc. 4...

„ARGUS" pośredniczy w kupnie i sprzedaży kamienic, folwarków, i większych majątków ziemskich pod nader korzystnymi warunkami. Bliższe szczegóły w bezpł. prospektach. Jedyna i największa Agencya w Polsce.

Znaczna zniżka cen obuwia!

Kraków, Szewska 17.

zawiadamia, że zniżone ceny obuwia obejmują: pantofelki, półbuciki damskie, zamszowe, prunelowe, obuwie męskie i dziecięce, oraz pończochy i skarpetki. Poleca się Szan. Publiczności nie zwlekać z zakupem i zaopatrzyć się taniem obuwiem póki zapas starczy.

PENSYONAT „BECK" W RABCE

zostaje otwarty z początkiem maja w willach „REGINA" i „SŁONECZNA"

Przyjmuje się dzieci od lat 5-ciu, zapewniając troskliwą opiekę. Kuchnia rytualna. Pościel ze względów hygienicznych stanowczo wymagana. Ilość dzieci ograniczona. Zgłoszenia przyjmuje: 987

R. BECK, Kraków Dietla 25.

Rutynowany buchalter

bilansista z akademią handlową i 25-letnią praktyką poszukuje posady we większem przedsiębiorstwie handlowem, fabrycznem lub bankowem. Nieanonimowe zgłoszenia prosi pod „A. Z." 41 do Admin. N. Dzien. 950

„Herkules"

zawiadamiam niniejszem, że sprzedaję mój stary zapas **prawdziwych farb marki „HERKULES"** niżej cen fabrycznych. 815

LIEBER ZWEIG, Kraków, Dietla 93.

Zastępstwo Firmy Ulrich i Seller w Grotawiu.

DOM TOWAROWY Benno Brettner

Kraków, Rynek główny l. 13.

poleca

najnowsze jedwabie, modele konfekcyi damskiej, swe ... tery w wielkim wyborze, bieliznę, jakoteż wszelkie nowości w zakres ten wchodzące.

Hurtowny i detaliczny dział sprzedaży francuskich przyborów modniarskich. 681

KURSA PRAWNICZE „LEGES"

KRAKÓW, ULICA GRODZKA 39, II. P.
(GODZ. URZED. OD 10—12 I OD 3—5)
169

zreorganizowane pod nowem kierownictwem fachowem przygotowują szybko do wszelkich egzaminów prawniczych Kursa. Lekcye. Dla zamiejscowych wykłady piśmnne. Inform. bezpł.

Tekturę we wszystkich gatunkach i numerach posiada na składzie

M. Grubsztein, Warszawa, Franciszkańska 5.

Adres tel.: „EMGE"

Oferty wysyła się na żądanie. 622

---

2 wagony siarczanu żelaza
(Eisenvitriol),
1 wagon natr. bisulfit,
5.000 kg. dwutlenku manganu
(Braunstein) 637
w kawałkach i mielonego do sprzedania.
Reprezentacya:
N. SENFT, Kraków, ulica Bonerowska l. 6.

BANK MAŁOPOLSKI S. A.

w Krakowie, Rynek główny 25

zawiadamia, że oprócz istniejących już oddziałów

W WARSZAWIE I TARNOWIE

697 **otworzył następujące oddziały:**

w ŁODZI, przy ulicy Moniuszki 4;
w STANISŁAWOWIE, przy ul. Sapieżyńskiej 10;
w BIELSKU, przy ul. Kolejowej 8 (dom własny);
w RZESZOWIE, przy ulicy Jagiellońskiej 3;

które podjęły już czynności i przeprowadzają wszelkie tranzakcye, wchodzące w zakres działalności bankierskiej.

Drobne ogłoszenia.

Pomocnik z działu papierowego poszukuje posady. Zgłoszenia do Admin. N. Dzien. pod „Zdolny pomocnik".

Ludzi do wszelkich zawodów poleca Biuro pośrednictwa pracy mężczyzn Kraków. Szeroka dom 15. — Zgłoszenia od 2—5. 185

Lekcyi gry na fortepianie udziela uczennica Prof. Eisenbergera. Riesserówna, Kraków, Kołłątaja 9. II. p. 96

Potrzebna siła biurowa do korespondencyi polskiej, biegle stenografizująca i pisząca na maszynie. Zgłoszenia pod J. K. do Adm. N. Dz. 943

Mieszkanie w Rabce

do wynajęcia, 4 pokoje z kuchnią, ewentualnie 3 pokoje i 2 kuchnie z dużą werandą, w dobrem centrum. Zgłoszenia przyjmuje **Grünberg, ul. Paulińska 22.** 938

Energiczny

doktor praw, władający w słowie i piśmie językiem polskim, francuskim, angielskim i niemiec. zmieni posadę. Pierwszorzędne referencye. Zgłoszenia pod „Energiczny" Admin. N. Dziennika. 702

Rutynowanego koncypienta zdolnego

do samodzielnego prowadzenia kancelaryi prowincyonalnej przyjmie do korzystnej spółki adwokat za współpracę i wskazanie mu odpowiedniej miejscowości do otwarcia kancelaryi dobrze się rentującej. Warunek dłuższy pobyt w odnośnej miejscowości, dobre znajomości wśród ludności okolicznej. Zgłoszenia pod „Spółka adwokacka" do Adm. N. Dziennika. 690

Świąteczny numer „Der listiger Jid"

z bardzo bogatym działem żydowskim i polskim Maksymiliana Korena zawierający 12 stronnic druku ukaże się 18 bm. Prenumerata kwartalna wynosi Mk. 185. Adres redakcyi: Bożego Ciała 10.

Rysunki na klisze

szkice artystyczne na plakaty, opakowania, etykiety, druki różnego rodzaju, wykonuje
E. BARTL, Kraków
ul. Czapskich 1, III. p.
drzwi 23.

LUKSUSOWE
BUCIKI
I PANTOFELKI
nadeszły w wielkim wyborze do firmy 609
GIZELA BRAND
Kraków, Starowiślna 6.

Ryż, mąkę
ameryk.
i wszelkie towary kolonialne, oraz chemikalia w przesyłkach wagonowych loko Hamburg, Gdańsk, Begumin lub Mysłowice, oferuje korzystnie 935
Ajencya Handlowa
Józefa Österreichera
w Krakowie, ulica Zielona l. 14.
Adres pocztowy: skrytka 35.
Zastępstwo: Akc. Tow. łuszczarni ryżu w Hamburgu.

PAPIER wszelkiego rodzaju

FABRYCZNY SKŁAD PAPIERU
SAMUEL INSLICHT
Wiedeń—Kraków—Warszawa.
[illegible] 19. Tel. 4643/IV.
Filia **Kraków, Sietlowska 59**

REX amerykańskie
MASZYNY do PISANIA
najnowszego systemu
z widocznem pismem tanio do nabycia
WEISSMANN · KRAKÓW
BERKA JOSELEWICZA 19 · TELEFON 1182

SZKOTY
lakiery,
wiśniowe, bronzowe,
obuwie dziecinne
w najelegantszych fasonach, jakoteż z najlepszego materyału.
NOWOŚCI!
męskie koszule dzienne i nocne, kalesony, kołnierze, mankiety, krawatki, skarpetki i wyroby galanteryjne
poleca 481
w wielkim wyborze
po cenach bardzo przystęp.
firma
HUGO WEINMAN
Kraków, Starowiślna 6.

LAKIERKI
po 3900 Mk.
w najlepszym gatunku
w różnych fasonach.
Buciki i pantofelki
w bardzo wielkim wyborze
656 Magazyn obuwia
WULKAN
Kraków, Grodzka 35.

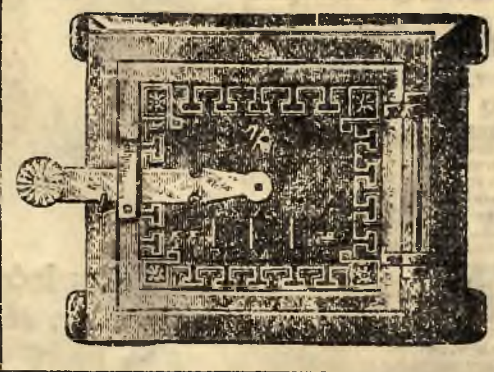

Oto widzisz: gospodyni
oszczędność w gospodarstwie czyni,
jeśli używa:
Erdalu do obuwia-jako szkliwa!
Erdal
czarny — żółty — bronzowy — biały.
Reprezentacya na Polskę
JÓZEF LAX I SYN,
Kraków,
Zwierzyniecka 6

Poszukujemy Panny znającej dobrze
buchalteryę i korespondencyę
za dobrem wynagrodzeniem.
Zgłoszenia pisemne: D. Rosenzweig i Ska, Kraków, Krakowska [illegible]

Proszę zawsze żądać wyrobu krajowego!
Rok założenia 1848.
MUNKA oszczędzające, jędrne mydła z „Nosorożcem"
z pierwszej galicyjskiej parowej fabryki **MYDŁA**
SZYMONA MUNKA
W ŻYWCU.

CENY KONKURENCYJNE!

DOSTAWA NATYCHMIASTOWA!

J. PIPERSBERG
Pierwsza Cieszyńska Fabryka towarów metalowych, żelaznych i czarnoblaszanych
WYRABIA: rury do pieczenia (szabaśników), rury do pieców, kolanka, drzwiczki żelazne do kuchen, blaszanych do pieców i kominów, **wanienki z miedzianej blachy do grzania wody do pieców kaflowych, kotły miedziane,** kompletne kuchenki blaszane (Blechsparherde), ramy do pieców kuchennych kute i lane, wiadra na węgle i na wodę, oraz inne artykuły w zakres tego działu wchodzące.

Zarząd Półkolonii wakacyjnych dla dzieci żyd. w Krakowie, przyjmie
kierownika (rowniczkę)
i kilka sił pomocniczych.
Zgłoszenia tylko pisemne z curiculum vitae do 1. maja [illegible] Adresować: Tadeuszowa Epsteinowa Kraków, ulica Długa 1.

Drzewo opałowe
suche miękkie i twarde, dostarcza do piwnicy, również **w łupkach dla piekarzy**
Skład **J. Grabowski,** Kraków, Starowiślna 83.

Znakom. mydło do prania „Unitas"
zawartości 65%
Najlepszą farbkę do bielizny:
„Era" w pudełkach. „Hippolitus" i „Arkadius" w proszku (ręczy się za czystość i nieszkodliwość)
Pastę do czyszczenia metali „Tango" i płyn do czyszczenia metali „Sylwia" jakoteż pastę woskową do bucików „Unitas" i wosk szewski
poleca
A. J. Lewiński, Kraków.
Reprezentacya wyrobów krajowych z fabryk chemiczno-kosmetycznych „Magnolia".

ZAWIADOMIENIE! firmy **Składnica na Polskę**
HERMANN HIRSCH
FABRYKI OBUWIA W WIEDNIU, HOLICACH I WLASIM
obficie zaopatrzona w liczne artykuły sezonowe znajduje się
KRAKÓW, UL. POSELSKA Nr 18.
657 (róg Grodzkiej 38, front).

Nakładem Gal. Spółki Wydawniczej. Red. nacz.: Dr Eliasz Tisch. Red. odp.: Maksymilian Feldman. Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Orzeszkowej